

OMGEVINGSANALYSE (FLANKEREND) ONDERWIJSBELEID

Inspiratietool voor gemeentebesturen

OMGEVINGSANALYSE (FLANKEREND) ONDERWIJSBELEID

Inhoudsopgave

SITUERING EN WERKWIJZE

1. INLEIDING REGIEROL ONDERWIJSBELEID

- 1.1 Aanbod & capaciteit
- 1.2 Toegankelijkheid
- 1.3 Kleuterparticipatie
- 1.4 Opvolging leerplicht
- 1.5 Participatie

2. INLEIDING ACTORROL ONDERWIJS

- 2.1 Aanbod & capaciteit
- 2.2 Toegankelijkheid
- 2.3 Kleuterparticipatie
- 2.4 Opvolging leerplicht
- 2.5 Participatie
- 2.6 Zorg op maat
- 2.7 Samenwerking met andere gemeenten

3. GEGEVENSVERZAMELING

- 3.1 Relevante databanken
- 3.2 Voorbeelden

SITUERING

Vanaf 2014 moet elk gemeentebestuur in Vlaanderen voldoen aan een aantal inhoudelijke en formele vereisten in het kader van de wetgeving met betrekking tot de beheers- en beleidscyclus (BBC).

Dit houdt in dat gemeentebesturen een meerjarenplan opmaken dat een integrale aanpak beoogt. In functie van het beëindigen van de eerste cyclus van 2014-2019 en ter voorbereiding van de volgende BBC, zullen gemeenten data verzamelen en analyseren over de verschillende beleidsdomeinen.

Steden en gemeenten kunnen zowel vanuit hun regierol (flankerend onderwijsbeleid) als hun actorrol (inrichtende macht) hierin een opdracht hebben. Omdat de beide rollen een ander doel hebben, kunnen de benodigde data verschillend zijn. Daarnaast is dit ook sterk afhankelijk van de lokale context. Een uniforme, allesomvattende tool om deze gegevens te verzamelen is daarom niet haalbaar, noch zinvol.

Daarom koos OVSG voor het ontwikkelen van een 'inspiratietool' die u kan helpen om de gewenste gegevensverzameling en (SWOT) analyse uit te voeren. Aan de hand van concrete thema's willen wij u inspireren om het gevoerde beleid en de mogelijke toekomstige noden in beeld te brengen waarop inspiratienota's, memoranda en finaal het meerjarenplan gebaseerd kunnen worden. Belangrijk daarbij is dat u de sectorale analyses in relatie brengt met die van de andere lokale beleidsdomeinen zodat een integraal beleidsplan kan worden uitgewerkt.

Wellicht zal deze tool voor de ene niet ver genoeg gaan en voor de ander te uitgebreid zijn. Bovendien zullen de context, aanpak en samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen van uw gemeente van invloed zijn op de gewenste data en werkwijze.

Voor vragen tot verheldering of ondersteuning kunt u contact opnemen met anne.vanloon@ovsg.be

WERKWIJZE

In deze inspiratietool nemen wij u gefaseerd mee in de opmaak van (deel-)aspecten van een omgevingsanalyse die zich richt op het onderwijsbeleid van uw gemeente. Vanuit de regierol (1) of actorrol (2) werken we verschillende thema's uit die steeds kort worden gesitueerd. Voor ieder thema formuleren we onderzoeksvragen die richting kunnen geven aan de gegevensverzameling en de analyse die u daarop wil uitvoeren.

In het 3de deel zijn mogelijke databanken en links gebundeld weergegeven. Veel gegevens kunt u momenteel al terugvinden in openbare databanken. Sommigen zijn nog in ontwikkeling of worden binnenkort geactualiseerd. Voor andere hebt u een login nodig. Wij verwijzen hiervoor graag naar de administratie of directeur van uw onderwijsinstelling. Om een mogelijke werkwijze te tonen, werken we kort een [voorbeeld](#) uit ter verduidelijking.

1. INLEIDING REGIEROL ONDERWIJSBELEID

Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor de sturing van het beleid. Het aanpakken van maatschappelijke problemen kan echter niet door de gemeente alleen gebeuren, hiervoor is de medewerking van vele actoren nodig. Regie is een bijzondere vorm van sturen en is gericht op de afstemming van actoren, hun doelen en handelingen tot een min of meer samenhangend geheel, met het oog op een bepaald resultaat¹. Eén van de beleidsdomeinen waarvoor de gemeente de regie voert is het flankerend onderwijsbeleid.

Het flankerend onderwijsbeleid kan een antwoord bieden op lokale noden die betrekking hebben op lerenden, ouders, scholen of organisaties die bij onderwijs betrokken zijn, aanvullend bij het beleid dat de Vlaamse Gemeenschap voert. Enerzijds legt het decreet² flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau de nadruk op het creëren van gelijke onderwijskansen, kleuterparticipatie, spijbelen, probleemgedrag, uitstroom e.a. Anderzijds regelt het flankerend onderwijsbeleid een aantal technische aspecten om concurrentie voor- of nadeel te vermijden tussen scholen en netten. De laatste jaren worden gemeenten ook sterk betrokken bij de capaciteitsproblematiek en het inschrijvingsbeleid.

Verschiedende beleidsdomeinen kunnen bijkomende, relevante informatie aanleveren. Ook andere sectorale of demografische, socio-economische en maatschappelijk gegevens van de gemeente zijn daarbij relevant.

Binnen deze inspiratietool willen wij ons beperken tot de meest schoolnabije thema's voor leerplicht en niet-leerplichtonderwijs: [aanbod & capaciteit](#), [toegankelijkheid](#), [kleuterparticipatie](#), [opvolging leerplicht](#) en [participatie](#).

Uiteraard kunnen lokaal nog een heleboel thema's worden toegevoegd zoals verkeersveiligheid, milieueducatie, ouderbetrokkenheid, pestbeleid, digitalisering, cultuureducatie en dergelijke. De strategische- en operationele doelen van de afgelopen jaren kunnen helder maken welke thema's op de agenda stonden. Nieuwe adviezen en doelen kunnen voortvloeien uit een evaluatie van de processen-en outcome van de uitgevoerde acties. Ook een behoefteanalyse op basis van kenmerken van de (toekomstige) schoolpopulatie, socio-economische ontwikkelingen of uit overleg met c.q. bevraging van de lokale (onderwijs)actoren binnen uw gemeente kunnen hiertoe bijdragen.

We verwijzen ook naar de thema's die uitgewerkt worden in het luik '[onderwijs-actorschap](#)' en omgevingsanalyses van VVSG³.

¹ PARTNERS + PRÖPPER, Bestuurskundig onderzoek en advies, Wat vraagt de regierol van het lokale bestuur?, een nieuw regieconcept, aanbevelingen voor de praktijk en verdere ontwikkeling, mei 2004

² Decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13961>

³ http://www.vvsg.be/Werking_Organisatie/Planlastvermindering/Pages/omgevingsanalyse.aspx

1.1 THEMA AANBOD EN CAPACITEIT VAN ONDERWIJS

Situering

Onderwijs capaciteit is de mogelijkheid om voor alle leerlingen onderwijs aan te bieden dat beantwoordt aan hun onderwijs- en ontwikkelingsnoden. Onderwijs capaciteit wordt bepaald door de context en de kenmerken van de omgeving en verschilt daarom van regio tot regio en van school tot school. We denken hierbij aan het aanbod van kleuter, lager en secundair onderwijs, zowel in het gewoon als in het buitengewoon onderwijs. Daarnaast willen we ook het deeltijds kunstonderwijs binnen deze focus plaatsen. Ruim 240 gemeenten hebben instellingen of filialen van een academie op hun grondgebied en zijn dan ook nauw betrokken bij de gevolgen van het beleid op dit niet-leerplicht onderwijs.

Onderzoeksvragen

- Waaruit bestaat het onderwijsaanbod op het grondgebied van de gemeente: leerplicht en niet-leerplichtonderwijs, wat is hun maximumcapaciteit, het verschil tussen capaciteit en vrije plaatsen, en wie zijn de inrichtende machten?
- Hoeveel bedraagt de populatie van de kinderen per onderwijsniveau binnen uw gemeente en wat is de evolutie over de afgelopen jaren? Hoe is de verhouding tussen capaciteit en aanwezige populatie?
- Hoeveel kinderen zijn per onderwijsniveau en school ingeschreven? Hoeveel kinderen komen er daarbij uit de eigen gemeente, hoeveel kinderen stromen van buiten de gemeente in en hoeveel stromen er uit naar naburige gemeenten? Kunnen bepaalde leerlingenstromen verklaard worden vanuit de lokale context (specifiek aanbod, ligging, nabijheid grote werkgever,.....)? Komt de lokale capaciteit onder druk door een verhoogde instroom ten opzichte van de uitstroom?
- Zijn er scholen die leerlingen moeten weigeren op basis van capaciteit, welke scholen en tot op welk niveau? Wat is hierin de evolutie van de laatste 5 jaar? Is dit verklaren vanuit de context (veralgemeend of alleen voor bepaalde scholen, toename populatie, inschrijvingsbeleid, verruimen of inkrimpen aanbod, specifiek aanbod bijvoorbeeld buitengewoon onderwijs,.....)?
- Zijn er (actuele) ontwikkelingen waardoor de gewenste capaciteit zou kunnen wijzigen op korte of middellange termijn (geboortecijfers, aanleg woonwijken, fusies, aangekondigde sluitingen of uitbreidingen van scholen)?
- Wordt er deeltijds kunstonderwijs ingericht op het grondgebied van de gemeente? Indien ja, welke domeinen (Muziek, Woordkunst-drama, Dans, Beeldende en audiovisuele kunsten) en wie zijn de inrichtende macht(en), wie investeert in wat?
- Hoeveel leerlingen uit het leerplichtonderwijs gaan ook naar het deeltijds (kunst-)onderwijs?

1.2 Thema toegankelijkheid

Situering

Het begrip 'toegankelijkheid' kan vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden. Het vraagt, naast de afweging van fysieke toegankelijkheid, ook een afweging op het niveau van mentale toegankelijkheid waarbij begrippen zoals 'klantvriendelijkheid' en 'begrijpbaarheid' relevant zijn. Binnen deze tool willen we het thema toegankelijkheid afbakenen tot twee insteken. Enerzijds de **fysieke bereikbaarheid** van de schoolgebouwen waarbij we focussen op de mogelijkheden en eventuele beperkingen voor de potentiële gebruikers. Anderzijds op de **mentale bereikbaarheid** van de school middels de toeleiding-en inschrijvingsprocedure. Uiteraard kunnen veel meer onderzoeksvragen gekoppeld worden aan dit begrip. Binnen het luik '[actorrol onderwijs](#)' zullen we voor het eigen onderwijs ook stilstaan bij de fysieke betreedbaarheid en bruikbaarheid van de schoolgebouwen. Daarnaast willen wij u wijzen op de koppeling met de onderzoeksvragen die gesteld worden binnen het [thema aanbod & capaciteit](#).

- Zijn de schoolgebouwen⁴ bereikbaar met het (openbaar) busvervoer: hoeveel bedraagt de afstand tussen de af/opstapplaatsen en het schoolgebouw, zijn de aankomst- en vertrektijden aangepast aan de begin- en eindtijden van de lessen, zijn er fysieke obstakels tussen de af/opstapplaats van het openbaar vervoer en de school (drukke verkeersbaan, brug, druk kruispunt, ...) die het gebruik kunnen belemmeren, zijn er hulpmiddelen die het gebruik kunnen stimuleren (zebrapad, beveiligde oversteek, ...)?
- Hoeveel bedraagt de afstand tussen de voor- en naschoolse kinderopvang (basisonderwijs) en op welke manier worden verplaatsingen tussen school en opvang georganiseerd?
- Wat is de afstand tussen de school en de vestigingsplaats van een academie?
- Wordt er door de gemeente eigen busvervoer georganiseerd dat de kinderen tot aan de schoolpoort brengt? Wat zijn de redenen om dit vervoer in te richten en komen de resultaten tegemoet aan de doelstellingen? Is er een evolutie merkbaar in het gebruik van dit georganiseerd leerlingenvervoer?
- Is de omgeving van het schoolgebouw aangepast voor leerlingen van die school (niveau kleuter, lager, secundair onderwijs, DKO) om als fietser, voetganger of rolstoelgebruiker veilig het schoolgebouw te bereiken: beveiligde oversteekplaatsen, signalisaties, aangepaste verkeerslichten voor slechtzienden, aanpassing van voetpad voor rolstoelgebruik, stalling van vervoersmiddelen ...?
- Is de omgeving van het schoolgebouw aangepast voor de ouders om (samen met hun kinderen) als fietser, voetganger of rolstoelgebruiker veilig het schoolgebouw te bereiken: beveiligde oversteekplaatsen, signalisaties, aangepaste verkeerslichten voor slechtzienden, aanpassing voetpad voor rolstoelgebruikers, veilige plaats om afscheid te nemen van de kinderen, ...?
- Zijn de schoolgebouwen bereikbaar met de trein: hoeveel bedraagt de afstand tussen het treinstation en het schoolgebouw, zijn er fysieke obstakels tussen de afstap/opstapplaats van het openbaar vervoer en de school (drukke verkeersbaan, brug, druk kruispunt, ...)

⁴ Met schoolgebouwen worden ook gebouwen voor DKO bedoeld

die het gebruik kunnen belemmeren, zijn er hulpmiddelen die het gebruik kunnen stimuleren (zebrapad, beveiligde oversteek, gezamenlijk vervoer van de leerlingen naar de af/opstapplaats, begeleiding aan de afstap- en opstapplaats, ...)?

- Is er bij (toekomstige) inplantingen (of aanpassingen) van schoolgebouwen rekening gehouden met bovenvermelde factoren. Werden hiervoor budgetten voorzien?
- Worden alle vervoersmogelijkheden naar de schoolgebouwen (gebundeld) bekend gemaakt aan alle (potentiële) gebruikers?
- Worden alle ouders geïnformeerd over de eventuele tussenkomst voor openbaar vervoer voor schoolgaande jongeren die verkregen kan worden? Wordt op school, door de gemeente of door een middenveldorganisatie, hulp geboden om deze financiële tussenkomsten te verkrijgen? Zijn er bijzondere tussenkomsten, gefinancierd door de gemeente?
- Zijn er gegevens bekend over de manier waarop leerlingen en ouders zich binnen uw gemeente verplaatsen naar de schoolgebouwen? Wordt er gebruik gemaakt van een technische tool om dit te onderzoeken? Is er een evolutie bekend over deze gegevens en zijn er wijzigingen in de manier van verplaatsen, te verklaren vanuit contextuele factoren?
- Zijn er sensibiliseringscampagnes geweest in verband met de verplaatsingen naar de schoolgebouwen in uw gemeente? Zijn er cijfers bekend over de periode ervoor, erna en op langere termijn?
- Is er een gezamenlijk inschrijvingsbeleid, zijn er gezamenlijke inschrijvingsprocedures, werkt men met een aanmeldingsprocedure, (centraal) aanmeldingsregister, wie zijn de betrokken partners?
- Hoe worden ouders binnen uw gemeente (en eventueel daarbuiten) op de hoogte gebracht van de inschrijvingsprocedure(s). Is er specifieke aandacht voor doelgroepen, welke middenveldpartners zijn betrokken bij de procedure of bij de communicatie over deze procedure?
- Zijn er analyses beschikbaar vanuit het Lokaal Overlegplatform (voor zover in uw gemeente aanwezig) over de toeleiding en inschrijvingsprocedure binnen uw gemeente?
- Is er in de communicatie naar ouders aandacht voor het inschrijvingsrecht van leerlingen met specifieke noden?

.

1.3 THEMA KLEUTERPARTICIPATIE

Situering

Het decreet flankerend onderwijsbeleid bepaalt dat de lokale besturen meewerken aan maatregelen die moeten leiden tot een veralgemeende deelname van kleuters aan het onderwijs. Zij kunnen hiertoe zelf acties ondernemen of de acties van de lokale actoren coördineren of ondersteunen. Als er een Lokaal Overlegplatform (LOP) is, dan werkt het lokaal bestuur hiermee samen. Als er geen LOP is, overlegt het lokaal bestuur hierover met de lokale onderwijsactoren, tenminste met de scholen en de CLB's. Steden en gemeenten kunnen verschillende strategieën hanteren om alle ouders ertoe te brengen om hun kleuters zo jong en zo regelmatig mogelijk naar school te sturen. Het is aan het lokale bestuur om keuzes te maken. In Vlaanderen gaan de meeste kleuters naar school, maar is er een kleine groep die dat niet doet of onvoldoende in de klas aanwezig is. In 2016 waren 1,3% vijfjarige kleuters (nog altijd) niet ingeschreven en was 3% van de vijfjarige kleuters te weinig aanwezig.

Onderzoeksvragen

- Is er registratie van 'niet-ingeschreven' kinderen en worden deze gegevens systematisch opgevolgd en wat zijn de resultaten over de laatste jaren⁵?
- Organiseert de gemeente overleg met het LOP (voor zover aanwezig), de lokale onderwijspartners en CLB over de actieve kleuterparticipatie (regelmatige aanwezigheid). Wat is de evolutie over de laatste vijf jaar met betrekking tot de regelmatige aanwezigheid van kleuters? Worden er acties gekoppeld aan dit overleg en door wie?
- Organiseert de gemeente ontmoetingen met doelgroepen en/of intermediairen ter bevordering van de kleuterparticipatie of onderneemt de gemeente acties om ouders te begeleiden om kleuters actief te laten participeren aan het onderwijs?
- Kent de gemeente het personeelslid dat is aangesteld als aanspreekpunt voor de kleuterparticipatie binnen de scholengemeenschappen basisonderwijs (cfr. regelgeving basisonderwijs⁶) waartoe de scholen binnen de gemeente behoren en het beleid dat hiervoor is uitgewerkt?
- Organiseert de gemeente acties om belemmeringen tot kleuterparticipatie op te sporen en zo mogelijk op te heffen? Is er op het niveau van de gemeente een brugfiguur(en) aangesteld, welke opdrachten nemen zij op m.b.t. kleuterparticipatie?
- Zijn er acties die een herkenbare positieve invloed hebben (gehad) op de kleuterparticipatie? Zijn deze acties beperkt in tijd of lopen ze door, welke middelen zijn hiervoor voorzien?
- Worden er acties georganiseerd tot professionalisering? Welke rol neemt de gemeente hierin op, welke actoren zijn betrokken. Welke middelen zijn hiervoor voorzien?

⁵ Het verkrijgen van deze gegevens is niet evident en stuit soms ook op praktische drempels zoals privacy en vrijheid van schoolkeuze.

⁶ Decreet basisonderwijs, art.125novies 1°quater <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=12254>

1.4 THEMA OPVOLGING LEERPlicht

Situering

Het decreet betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau bepaalt dat de lokale besturen hun medewerking verlenen aan het bevorderen van het regelmatig schoolbezoek en aan het aanpakken van spijbelgedrag van leerplichtige leerlingen in de scholen, gelegen op hun grondgebied. Zij kunnen hiertoe zelf acties ondernemen of de acties van de lokale actoren coördineren of ondersteunen. In voorkomend geval werkt het lokaal bestuur hiervoor samen met het lokaal overlegplatform. Sommige lokale besturen vinden het minder evident dat spijbelen een aandachtspunt voor hun beleid zou zijn. Welke inbreng kan van de lokale besturen worden verwacht? Wat met gemeenten die geen secundair onderwijs op hun grondgebied hebben?

Onderzoeksvragen

- Welke data zijn beschikbaar over spijbelen of over problematische afwezigheden op de scholen binnen uw gemeente, wat is de evolutie over de laatste jaren?
- Waaruit bestaat het huidige spijbelactieplan van de gemeente, welke actoren zijn daarbij betrokken, zijn de taken van deze actoren afgebakend binnen dit actieplan?
- Is er lokaal overleg en structurele ondersteuning door het lokaal onderwijsbeleid en waaruit bestaat dit? Is het LOP (voor zover aanwezig) of de scholen en het CLB hierbij betrokken? Zijn politionele en justitiële diensten betrokken? Zijn hierover formele afspraken vastgelegd en worden deze opgevolgd c.q. geëvalueerd?
- Zijn er acties die een herkenbare positieve invloed hebben (gehad) op het spijbelgedrag van de leerlingen? Zijn deze acties beperkt in de tijd of lopen ze door, welke middelen zijn hiervoor voorzien?
- Is er sprake van structurele preventieve acties om problematische afwezigheden te voorkomen?
- Welke begeleiding en opvolging wordt er zo nodig concreet gegeven bij individuele problematische afwezigheden door de school, het CLB, de hulpverlening en waar nodig door politionele en justitiële diensten?

1.5 THEMA PARTICIPATIE

Situering

Het gemeentedecreet legt lokale besturen participatie op in de beleids- en beheerscyclus. Voor sommige sectoren zijn hiervoor verplichte vormen voorzien, waaronder het flankerend onderwijsbeleid. De gemeente moet in haar meerjarenplan de manier weergeven waarop ze de samenwerking en het overleg tussen de lokale onderwijsactoren faciliteert. De gemeente beschrijft ook de verplichte actoren (in een LOP-gebied het lokaal overlegplatform; in een gebied zonder LOP de lokale onderwijsactoren, ten minste de scholen en de CLB's) en de inhoud waarop het overleg minimaal betrekking moet hebben (kleuterparticipatie, spijbelbeleid). De verplichte participatie over de thema's kleuterparticipatie en spijbelbeleid komen in het betreffende thema aan bod. Hieronder willen we enkele andere participatie-initiatieven vermelden.

Onderzoeksvragen

- Wordt een structureel overleg georganiseerd met de aanwezige onderwijspartners, bestaan hierover formele afspraken, worden deze opgevolgd en geëvalueerd? Worden lokale middenveldpartners uitgenodigd bij dit overleg?
- Welke thema's werden tijdens de laatste vijf jaar geagendeerd, op welke manier worden deze thema's geïnventariseerd en opgevolgd?
- Voor welke doelstellingen werden de laatste vijf jaar participatie-initiatieven genomen en op welk niveau van participatie (informereren, raadplegen, adviseren, coproduceren, meebeslissen, ...)?
- Wordt participatie uitgewerkt op sectoraal of integraal niveau?
- Worden lokale onderwijspartners bevraagd c.q. betrokken bij het uitwerken en/of evalueren van acties vanuit het flankerend onderwijsbeleid (verkeersveiligheid, milieueducatie, ouderbetrokkenheid, ...)?
- Worden lokale middenveldorganisaties bevraagd c.q. betrokken bij het uitwerken en/of evalueren van acties vanuit het flankerend onderwijsbeleid?
- Worden ouders bevraagd c.q. betrokken bij het uitwerken en/of evalueren van acties vanuit het flankerend onderwijsbeleid? Is er kwalitatieve informatie beschikbaar vanuit deze bevragingen die input kan geven aan het volgende strategische nota?
- Worden leerlingen bevraagd c.q. betrokken bij het uitwerken en/of evalueren van acties vanuit het flankerend onderwijsbeleid? Is er kwalitatieve informatie beschikbaar vanuit deze bevragingen die input kan geven aan het volgende strategische nota?
- Is er aandacht voor het bereiken van specifieke doelgroepen bij deze activiteiten?
- Zijn er data beschikbaar die de participatiegraad en de evolutie daarvan de laatste vijf jaar weergeven?
- Zijn er onderwerpen, sterktes of noden gedetecteerd die aanleiding geven tot verdere analyse?

2. INLEIDING ACTORROL ONDERWIJS

262 steden en gemeenten in Vlaanderen richten zelf onderwijs in. Het grootste gedeelte van dit onderwijs wordt georganiseerd op het niveau van het basisonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Daarnaast worden ook secundair onderwijs en volwassenonderwijs aangeboden. In deze tool concentreren we ons op het basis- en secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs.

Alle thema's die in het gedeelte van flankerend onderwijsbeleid aan bod kwamen, zijn ook relevant voor het in beeld brengen van het **eigen onderwijs**. Als inrichter heeft u daarbij toegang tot gedetailleerde gegevens waardoor een uitgebreider onderzoek mogelijk is. Hoe breed en diepgaand u het eigen onderwijs in beeld wil brengen bepaalt ook de inhoud en de onderbouwing van mogelijke doelen in het toekomstige meerjarenplan. Alhoewel we geen specifieke onderzoeksvragen formuleren over de geïnvesteerde (personele en financiële) middelen, kan het een meerwaarde zijn om die ook transparant in beeld te brengen. Als op langere termijn indicatoren werden gemonitord over uw onderwijs of door uw scholen, is het belangrijk om deze mee te nemen in uw analyse. Het opzet van deze omgevingsanalyse kan ook een aanzet zijn om indicatoren vanaf nu te blijven monitoren om toekomstgericht een duidelijker beeld te hebben van de sterktes en noden.

Voor de thema's die werden uitgewerkt in de 'regierol onderwijsbeleid' worden er voor het eigen onderwijs bijkomende onderzoeksvragen geformuleerd. Daarnaast kan 'actorrol onderwijs' aangevuld worden op basis van uw lokale context, monitoring van het eigen onderwijs, doorlichtingsverslagen, evaluatiegegevens of input vanuit belendende domeinen of relevante lokale actoren.

Voor de 'actorrol onderwijs' worden bijkomend nog twee thema's uitgewerkt. Deze zijn gekozen op basis van de peiling die de VVSG⁷ organiseerde naar de prioriteiten van Vlaamse burgemeesters en OCMW-voorzitters, een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen:

- *Maatschappelijke uitdagingen*: zorg op maat van elke inwoner die er nood aan heeft (onder meer kinderopvang), strijd tegen armoede;
- *Samenwerking met andere gemeenten en fusies*. De grote meerderheid vindt dat er meer moet samengewerkt worden tussen steden en hun omliggende gemeenten.

Verschillende andere prioriteiten uit deze peiling komen al aan bod in eerder vermelde thema's, zoals verkeersveiligheid, openbaar vervoer ([thema toegankelijkheid](#)) en participatie ([thema participatie](#)).

⁷ <http://www.vvsg.be/nieuws/Paginas/VVSGpeiling.aspx>

2.1 AANBOD & CAPACITEIT

Situering

Onderzoeksvragen

- Waaruit bestaat het gemeentelijk onderwijsaanbod, hoeveel leerlingen zijn daar ingeschreven vanuit de gemeente en van buiten de gemeente per niveau, per leerjaar, welke evoluties ziet men over de laatste vijf jaar?
- Hoeveel leerlingen stromen in per schooljaar en in welk leerjaar, hoeveel leerlingen stromen uit per schooljaar en in welk leerjaar, wat is de evolutie over de laatste vijf jaar, zijn er contextuele kenmerken die een specifieke in- of uitstroom kunnen verklaren?
- Wat is de maximumcapaciteit van het gemeentelijk onderwijs (tot op het niveau waarop het bepaald wordt)? Wordt deze maximumcapaciteit bereikt en wat is daarin de evolutie over de laatste vijf jaar?
- Hoeveel bedraagt de afstand naar de dichtstbijzijnde school voor buitengewoon onderwijs (per niveau, per type, per inrichtende macht) waar kinderen uit de gemeente zich kunnen inschrijven, hoeveel kinderen schrijven zich (buiten de gemeente) in het buitengewoon onderwijs in?
- Zijn er ontwikkelingen voor het gemeentelijk onderwijs waardoor het aanbod of de gewenste capaciteit zal wijzigen (uitbreiding, fusie, nieuwbouw, ...)? Zijn er gewenste ontwikkelingen voor het gemeentelijk onderwijs om het aanbod en/of de maximumcapaciteit aan te passen? Op basis van welke data/gegevens en met welke middelen?
- Hoeveel werkingsmiddelen per onderwijsniveau ontvangt de gemeente jaarlijks? Welke diensten worden met deze werkingsmiddelen betaald?
- Worden schoolgebouwen (of delen ervan) multifunctioneel gebruikt (gemeentelijke activiteiten of activiteiten door derden)? Gebeurt dit occasioneel of systematisch?
- Richt de gemeente deeltijds kunstonderwijs in? Indien ja, welke domeinen (Muziek, Woordkunst-drama, Dans, Beeldende en audiovisuele kunsten). Heeft de gemeente een uitgebouwde visie op haar deeltijds kunstonderwijs?
- Welke investeringen doet de gemeente voor haar DKO (infrastructuur, leraarsuren, administratieve ondersteuning, ...)?
- Zijn er naast de hoofdschool van de academie nog andere vestigingsplaatsen? Indien ja, waar situeren zich deze vestigingsplaatsen en hoe zijn de leerlingen verdeeld over de verschillende vestigingsplaatsen?

2.2 TOEGANKELIJKHEID

Situering

Onderzoeksvragen

- Welke afstand leggen de ingeschreven leerlingen af om hun gemeentelijk onderwijs⁸ te bereiken en voor welke vervoersmodus wordt er (voornamelijk) gekozen voor hun verplaatsing, welke zijn de evoluties over de laatste 5 jaar?
- Is er voor de gemeentelijke school(en) een schoolvervoerplan, is er een schoolbeleid voor verkeersveiligheid, participeren de gemeentelijke scholen/academies aan activiteiten die door de gemeente georganiseerd worden op het vlak van mobiliteit en verkeersveiligheid?
- Worden alle ouders en leerlingen geïnformeerd over de bereikbaarheid, vervoersmodaliteiten (met financiële tussenkomsten) en verkeersveiligheid.
- Hoeveel bedraagt het percentage leerlingen met OKI-kenmerken⁹ dat per school is ingeschreven, wat is de evolutie over de laatste vijf jaar en hoe is de verhouding van OKI-kenmerken tussen de gemeentelijke scholen van hetzelfde niveau? Wat is de verhouding tussen de OKI-kenmerken van de gemeentelijke populatie en die van de gemeentelijke scholen?
- Heeft de school(en) een inschrijvingsbeleid met specifieke aandacht voor doelgroepen?
- Zijn er leerlingen ingeschreven met een verslag of gemotiveerd verslag, hoeveel leerlingen, in welke scholen en in welk leerjaar en wat is de evolutie over de laatste vijf jaar?
- Zijn er aanpassingen uitgevoerd aan de schoolgebouwen om de toegankelijkheid van deze scholen te verhogen (deze aanpassingen kunnen zowel om fysieke als om mentale redenen uitgevoerd zijn) of zijn deze aanpassingen toekomstgericht noodzakelijk. Wat is de motivering en de gewenste timing om deze aanpassing te realiseren?
- Worden alle (toekomstige) ouders en leerlingen geïnformeerd over aanpassingen die aan de schoolgebouwen zijn uitgevoerd om de toegankelijkheid te verbeteren?

Ter inspiratie:

- Inspiratiebundel Toegankelijkheid van schoolgebouwen op <http://www.toegankelijkgebouw.be/Nieuwsbriefmaart2014Toegankelijkheidvanschool/tabid/398/Default.aspx#inspiratie>
- stappenplan voor de opmaak van een schoolvervoerplan op <http://www.mobielvlaanderen.be/overheden/artikel.php?id=1377>

⁸ Onder 'gemeentelijk onderwijs' en 'scholen' verstaan wij ook de verschillende academies die DKO inrichten

⁹ OnderwijsKansenIndex: de vier leerlingkenmerken die gehanteerd worden in het financieringsmodel van het leerplichtonderwijs

2.3 KLEUTERPARTICIPATIE

Situering

Onderzoeksvragen

- Hoeveel % van alle kleuters (per leeftijd) is minder dan 220¹⁰ halve dagen aanwezig op de gemeentelijke school(en), wat is de evolutie in procentuele aanwezigheid per leeftijd en wat is de evolutie per school over de laatste vijf jaar?
- Op welke leeftijd stappen kleuters in (feitelijke start) in het gemeentelijk kleuteronderwijs en wat is de evolutie over de laatste vijf jaar?
- Zijn er op het niveau van het gemeentelijk onderwijs kleuterscholen die de maximumcapaciteit bereiken, hoeveel kleuters moesten geweigerd worden en wat is hierin de evolutie over de laatste vijf jaar?
- Zijn er meldingen in het gemeentelijk onderwijs van kleuters die zijn ingeschreven maar feitelijk niet naar school gaan, zijn specifieke data bekend over de oorzaak(en) en de opvolging(en) hiervan en wat is de evolutie over de laatste vijf jaar?
- Participeert de school aan het overleg met het LOP, de lokale onderwijspartners en het CLB over de actieve kleuterparticipatie (regelmatige aanwezigheid) in zover dit overleg wordt georganiseerd op gemeentelijk niveau? Worden er op het niveau van de school acties gekoppeld aan dit overleg?
- Neemt een personeelslid initiatieven op het niveau van het gemeentelijk onderwijs in functie van monitoring, beleidsontwikkeling of effectieve participatie van kleuters? Is er samenwerking op het niveau van de scholengemeenschap op het vlak van kleuterparticipatie?
- Organiseert de school acties om belemmeringen tot kleuterparticipatie op te sporen en op te volgen, organiseert de school acties om de ouderbetrokkenheid bij de schoolloopbaan van het kind te verhogen?
- Organiseert de school acties om specifieke doelgroepen te bereiken en te betrekken bij de schoolloopbaan van de kinderen?
- Zijn er acties die een herkenbare positieve invloed hebben (gehad) op de kleuterparticipatie op de gemeentelijke scholen? Zijn deze acties beperkt in de tijd of lopen ze door, welke middelen zijn hiervoor voorzien?
- Worden er acties georganiseerd tot professionalisering om het schoolteam te professionaliseren op het vlak van kleuterparticipatie?

¹⁰ Het aantal halve dagen is sinds september 2017 verhoogd naar 250. Hiermee moet men rekening houden als men (procentuele) vergelijkingen gaat maken.

2.4 OPVOLGING LEERPLICHT

Situering

Onderzoeksvragen

- Welk percentage van de leerlingen wordt in de gemeentelijke scholen als problematisch afwezig geregistreerd, wat is de evolutie per leeftijd en wat is de evolutie per school over de laatste jaren?
- Welk percentage van de leerlingen loopt schoolse vertraging op en op welke leeftijd gebeurt dat per school, wat is de evolutie over de laatste vijf jaar?
- Welk percentage leerlingen stroomt uit het gemeentelijk onderwijs zonder kwalificatie of getuigschrift basisonderwijs (en heeft geen IAC maar wel de leeftijd bereikt om uit te stromen), hoeveel bedraagt het verschil tussen de feitelijke leeftijd en het bereikte leerniveau?
- Welk percentage leerlingen stroomt per studierichting van het secundair door naar het hoger onderwijs, wat is de evolutie over de laatste vijf jaren en zijn eventuele tendensen te verklaren vanuit lokale context?
- Neemt de school deel aan het overleg met het LOP, de lokale onderwijspartners en het CLB over problematische afwezigheden voor zover dit wordt georganiseerd op gemeentelijk niveau? Worden er op het niveau van de school acties gekoppeld aan dit overleg?
- Is er een visie- en beleidsplan op het niveau van de school over spijbelen en problematische afwezigheden, organiseert de school acties om belemmeringen tot aanwezigheid op te sporen en op te volgen?
- Is er een visie- en beleidsplan op het niveau van de school over zittenblijven en ongekwalificeerde uitstroom?
- Is er sprake van structurele preventieve acties om spijbelen en problematische afwezigheden te voorkomen, zijn er acties die een herkenbare positieve invloed hebben (gehad) op de aanwezigheid op de gemeentelijke scholen? Zijn deze acties beperkt in de tijd of lopen ze door, welke middelen zijn hiervoor voorzien?
- Welke begeleiding en opvolging wordt zo nodig concreet gegeven bij individuele problematische afwezigheden door de school, het CLB, de hulpverlening en waar nodig door politionele en justitiële diensten?
- Worden er acties georganiseerd om het schoolteam of relevante actoren te professionaliseren op het vlak van problematische afwezigheden, spijbelen, zittenblijven en ongekwalificeerde uitstroom?

2.5 PARTICIPATIE

Situering

Onderzoeksvragen

- Participeert de school aan een structureel lokaal overleg met andere onderwijspartners (voor zover dat wordt georganiseerd), wordt er opvolging gegeven aan mogelijke initiatieven vanuit dit platform, wordt voor bepaalde projecten/acties samengewerkt met andere lokale onderwijspartners?
- Bestaat er een samenwerking tussen het DKO en andere onderwijsniveaus binnen en buiten de gemeente, welke doelstellingen heeft dit platform, welke acties worden hier gerealiseerd?
- Bestaat er een samenwerking tussen DKO en CLB? Bestaat er een samenwerking tussen de academie(s) en lokale culturele actoren?
- Worden schoolraden, ouderraden, ouderverenigingen, leerlingenraden georganiseerd door de gemeentelijke scholen/academies, met welke frequentie komen zij samen en tot welke specifieke acties heeft dit geleid op het niveau van de scholen?
- Zijn er door de gemeentelijke scholen de laatste vijf jaar specifieke participatie-initiatieven genomen en op welk niveau van participatie (informerende, raadplegen, adviseren, coproduceren, meebeslissen, ...)?
- Participeren de gemeentelijke scholen aan acties vanuit het gemeentelijk flankerend onderwijsbeleid (verkeersveiligheid, milieueducatie, ouderbetrokkenheid, ...)?
- Werkt de school voor specifieke acties/projecten samen met externe partners, het lokale middenveld, economische partners en met welk doel?
- Worden lokale middelveldorganisaties bevroegd c.q. betrokken bij het uitwerken en/of evalueren van gemeentelijk schoolbeleid? Met welke frequentie, wanneer was de laatste bevraging?
- Is er aandacht voor het bereiken van specifieke doelgroepen bij deze activiteiten?
- Zijn er data beschikbaar die de participatiegraad en de evolutie daarvan de laatste vijf jaar weergeven?
- Zijn er onderwerpen, sterktes of noden gedetecteerd uit bevragingen of participatieve activiteiten die aanleiding geven tot verdere analyse?

2.6 ZORG OP MAAT

Situering

“Zorg op maat van elke inwoner die er nood aan heeft (onder meer kinderopvang), strijd tegen armoede...” willen we binnen dit thema verengen tot ‘zorg op maat voor iedere leerling die er nood aan heeft en de strijd tegen armoede’. Concreet betekent dit het verzamelen van gegevens over het zorgbeleid van de school in het algemeen en meer in het bijzonder ook voor kinderen met specifieke onderwijsnoden en kinderen in armoede. Deze analyse kan u informatie aanreiken over de inspanningen die uw onderwijs levert om zorg op maat aan te bieden en de sterktes en knelpunten ervan scherper stellen. Met de invoering van het M-decreet en het inrichten van ondersteuningsnetwerken zijn er de laatste jaren heel wat veranderingen afgekomen op het onderwijs en wordt de zorg op maat van de leerling ook anders ingericht. De kwaliteit en effectiviteit van al deze inspanningen zal zich moeilijker laten vertalen in concreet cijfermateriaal en zal vooral gegenereerd kunnen worden op basis van kwalitatieve analyses.

Voor 'nood aan kinderopvang' verwijzen we naar de omgevingsanalyse die hierover door VVSG¹¹ is opgesteld.

Onderzoeksvragen

- Heeft de school een visie en beleidsplan voor zorg op maat uitgewerkt? Is er samenwerking binnen de scholengemeenschap om het beleidsplan (en eventueel de gezamenlijke visie) samen uit te werken?
- Bestaat er samenwerking tussen de verschillende onderwijsvormen (basis, secundair, DKO) van het gemeentelijk onderwijs om visie, doelen en/of acties in functie van het zorgbeleid inhoud te geven (denk bijvoorbeeld aan de BaSO-fiche, samenwerking tussen basisonderwijs en DKO, samenwerking met het buitengewoon onderwijs,)? Bestaat er ook samenwerking tussen andere onderwijspartners en het gemeentelijk onderwijs over dit onderwerp?
- Is er vanuit het gemeentelijke niveau overleg met de zorgcoördinatoren (per school, per scholengemeenschap) om elkaar te informeren over of te betrekken bij het gevoerde zorgbeleid of om dwarsverbanden met andere beleidsinitiatieven te leggen?
- Heeft de school een visie, beleidsplan of doelgerichte acties om kinderen (en ouders) in armoede te detecteren en ondersteuning te bieden op die gebieden waar dit nodig is (participatieve, financiële, betrokkenheid, schoolloopbaan, ...)?
- Op welke manier regelt de school de financiële bijdragen van de ouders aan het onderwijs? Is er een maximumfactuur, worden gespreide betalingen gehanteerd, op welke manieren kunnen ouders betalen, hoeveel bedragen jaarlijks de achterstallige betalingen, op welke manier worden achterstallige betalingen opgevolgd, door wie en met welke methodieken?
- Hoeveel kinderen met een (gemotiveerd) verslag (per type, per opleidingsvorm) zijn ingeschreven in de school en wat is de evolutie de laatste vijf jaar?

¹¹ http://www.vvsg.be/Werking_Organisatie/Planlastvermindering/Pages/omgevingsanalyse.aspx

- Welke externe partners komen in de school om de kinderen met specifieke noden of de leerkrachten te ondersteunen? Met welk CLB werkt de gemeentelijke school(en) samen, met welk ondersteuningsnetwerk?

2.7 Samenwerking met andere gemeenten

Situering

In het leerplichtonderwijs zijn quasi alle scholen van het gemeentelijk onderwijs ondergebracht in een scholengemeenschap. Conform de regelgeving wordt dit georganiseerd per niveau (scholengemeenschappen basisonderwijs en scholengemeenschappen secundair onderwijs) met specifieke voorwaarden en bevoegdheden. Voor het deeltijds kunstonderwijs werken veel gemeenten samen, hetzij als inrichter, hetzij als facilitator met een filiaal. Daarnaast kunnen samenwerkingen bestaan om bepaalde (tijdelijke) projecten te realiseren. De participatie aan deze samenwerkingen kan zowel op het niveau van de gemeente als op het niveau van de school geanalyseerd worden. In principe neemt ieder schoolbestuur deel aan een beheerscomité dat de bevoegdheden en de werking van de samenwerking binnen de scholengemeenschap regelt. Naast de minimale bevoegdheden en de verplichtingen die decretaal vastliggen kan men zelf beslissen om binnen deze samenwerking meer thema's of doelstellingen op te nemen die de onderwijskwaliteit kunnen versterken of voordelen voor de participanten kunnen opleveren. Het is aan de deelnemers om hiertoe zelf het initiatief te nemen en dit uit te werken.

Uit eerdere analyses van de scholengemeenschappen blijkt dat de intensiteit en effectiviteit van deze samenwerkingen enorm verschilt. De analyse van de samenwerkingen binnen uw gemeente kan dit wellicht verhelderen en aanleiding geven tot verder onderzoek of toekomstige beleidsinitiatieven.

Onderzoeksvragen

- In welke intergemeentelijke samenwerkingen is de gemeente betrokken voor het inrichten van onderwijs (scholengemeenschappen basisonderwijs, scholengemeenschappen secundair onderwijs, DKO)? Wie participeert namens de gemeente, waaruit bestaat deze participatie, met welke bevoegdheid, welke terugkoppeling wordt gegeven aan het college van burgemeester en schepenen, tot wanneer loopt de overeenkomst?
- Welke overeenkomsten heeft de gemeente als inrichter van onderwijs met onderwijsgerelateerde partners (LOP, CLB,.....), waaruit bestaat de overeenkomst, met welke bevoegdheid en inhoud, wanneer eindigt de overeenkomst?
- Heeft de gemeente een netoverstijgende samenwerkingsovereenkomst (bijvoorbeeld scholengemeenschap secundair onderwijs)? Wie participeert namens de gemeente, waaruit bestaat deze participatie, met welke bevoegdheid, welke terugkoppeling wordt gegeven aan het college van burgemeester en schepenen, tot wanneer loopt de overeenkomst?

- Welke thema's komen aan bod op de respectievelijke beheerscomités, wordt er voldoende informatie aangeleverd, tijdig en volledig, om afspraken te kunnen maken op het niveau van het beheerscomité? Wat is de meerwaarde van deze intergemeentelijke samenwerking voor het schoolbestuur c.q. het gemeentebestuur?
- Is er regelmatig overleg tussen het beheerscomité en de directie(s) van de scholengemeenschap(en), wordt er voldoende informatie aangeleverd, tijdig en volledig, over de uitvoering en effectiviteit van de gemaakte afspraken? Wat is de meerwaarde voor de gemeentelijke scholen die participeren aan de scholengemeenschap(en)?

3. GEGEVENSVERZAMELING

3.1 RELEVANTE DATABANKEN

Voor cijfers over het onderwijs in Vlaanderen verwijzen we in eerste instantie door naar Dataloep, een online toepassing. De basisversie van Dataloep is voor iedereen toegankelijk. Het geeft onder meer overzichten per gemeente ([gemeenterapporten](#)), mobiliteit en aantrekkingskracht, Vlaams onderwijs in cijfers, informatie over leerlingenaantallen basis- en secundair onderwijs, leerlingenkenmerken per school (GOK), lestijden per school in het gewoon basisonderwijs, studierendement, vroegtijdig schoolverlaten, problematische afwezigheden en tucht. Er zijn cijfers per schooljaar, de evolutie en de groei te zien.

Schooldirecteurs hebben via de beveiligde site Mijn Onderwijs toegang tot de uitgebreide versie met meer mogelijkheden:

- <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloep-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs-0>

Informatie over de inrichtende macht, onderwijsaanbod, vestigingen en scholengemeenschap van de scholen in uw gemeente:

- <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/>

Capaciteitsoverzicht van verschillende gemeenten:

- <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/capaciteitsmonitor-schoolinfrastructuur-brengt-vraag-en-aanbod-basis-en-secundair-onderwijs-in-kaart>

De Stadsmonitor is een set van een 200-tal indicatoren die de leefkwaliteit van een centrumstad in kaart brengt, aangeeft hoe duurzaam de ontwikkeling van de centrumsteden is en de gezins- en kindvriendelijkheid van de centrumsteden aantoonst. De centrumsteden zijn: Aalst, Antwerpen, Brugge, Brussel, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout.

- <http://stadsmonitor.vlaanderen.be/leren-onderwijs>

Omgevingsscanner die de brede omgeving van elk Vlaamse gemeente in beeld brengt. Hij bestaat uit een set van ongeveer 200 indicatoren, waarvan een 50-tal survey-indicatoren. *Beschikbaar vanaf maart 2018!*

- <https://www.gemeentemonitor.vlaanderen.be/>

De vijf Vlaamse provincies werken ook samen aan een databank waar cijfers over eigen stad of gemeente terug te vinden zijn:

- <https://provincies.incijfers.be/>

Fysieke toegankelijkheid en vervoersmodaliteiten kunnen in beeld gebracht worden met behulp van data van lokale actoren zoals de eigen politiezone, websites van De Lijn, NMBS en Google maps voor het berekenen van de afstand tussen openbaar vervoer en de school.

Een belangrijk uitgangspunt van het inschrijvingsrecht is het streven naar sociale mix en sociale cohesie. De school houdt daarbij rekening met enerzijds de relatieve aanwezigheid van indicatorleerlingen in haar gemeente en anderzijds met de relatieve aanwezigheid van indicatorleerlingen in de eigen school. Scholen die behoren tot een werkingsgebied van een LOP kunnen de gegevens over de relatieve aanwezigheid in het werkingsgebied en de afspraken die hierover werden gemaakt, opvragen bij het LOP.

- <http://www.agodi.be/relatieve-aanwezigheid-leerlingen>
- <http://www.agodi.be/cijfermateriaal-leerlingenkenmerken>

3.2 VOORBEELD

Het oplijsten van enkelvoudige data zal doorgaans niet voldoende zijn om uw analyse op te maken. Het koppelen van bijkomende onderzoeksvragen of formuleren van verdiepende vragen zal vaak nodig zijn om de verkregen gegevens contextueel te duiden. Met een aantal data uit o.a. dataloop geven we u een fictief voorbeeld hoe een onderzoeksvraag uitgewerkt kan worden.

1.4 THEMA OPVOLGING LEERPLICHT

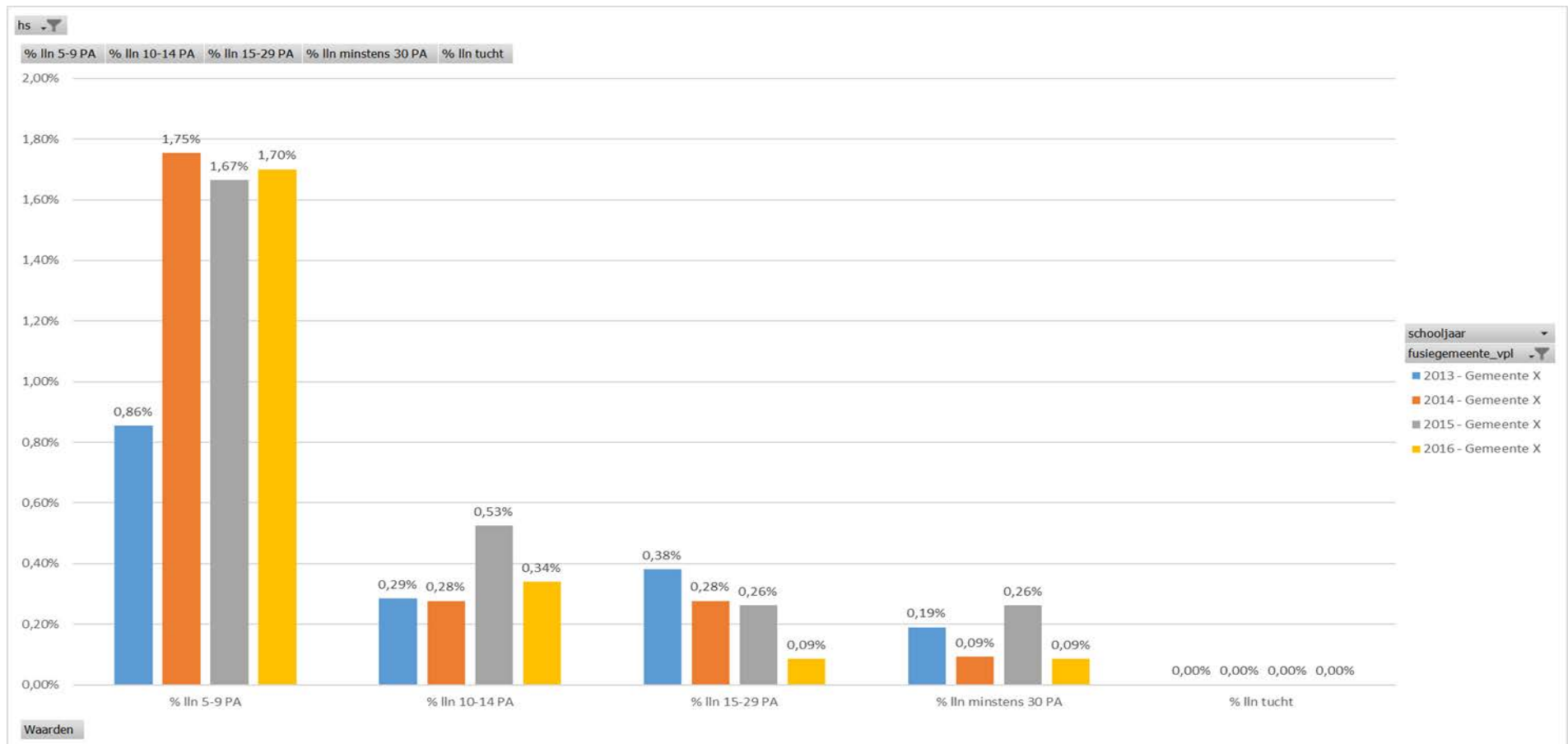
'Welke data zijn beschikbaar over het spijbelen/problematische afwezigheden op de scholen binnen uw gemeente, wat is de evolutie over de laatste jaren?'

- Via het portaal onderwijsstatistieken (<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijsstatistieken>) zijn gedetailleerde gegevens beschikbaar over vier schooljaren per gemeente: <http://www.agodi.be/cijfermateriaal-problematische-afwezigheden-en-tucht>.

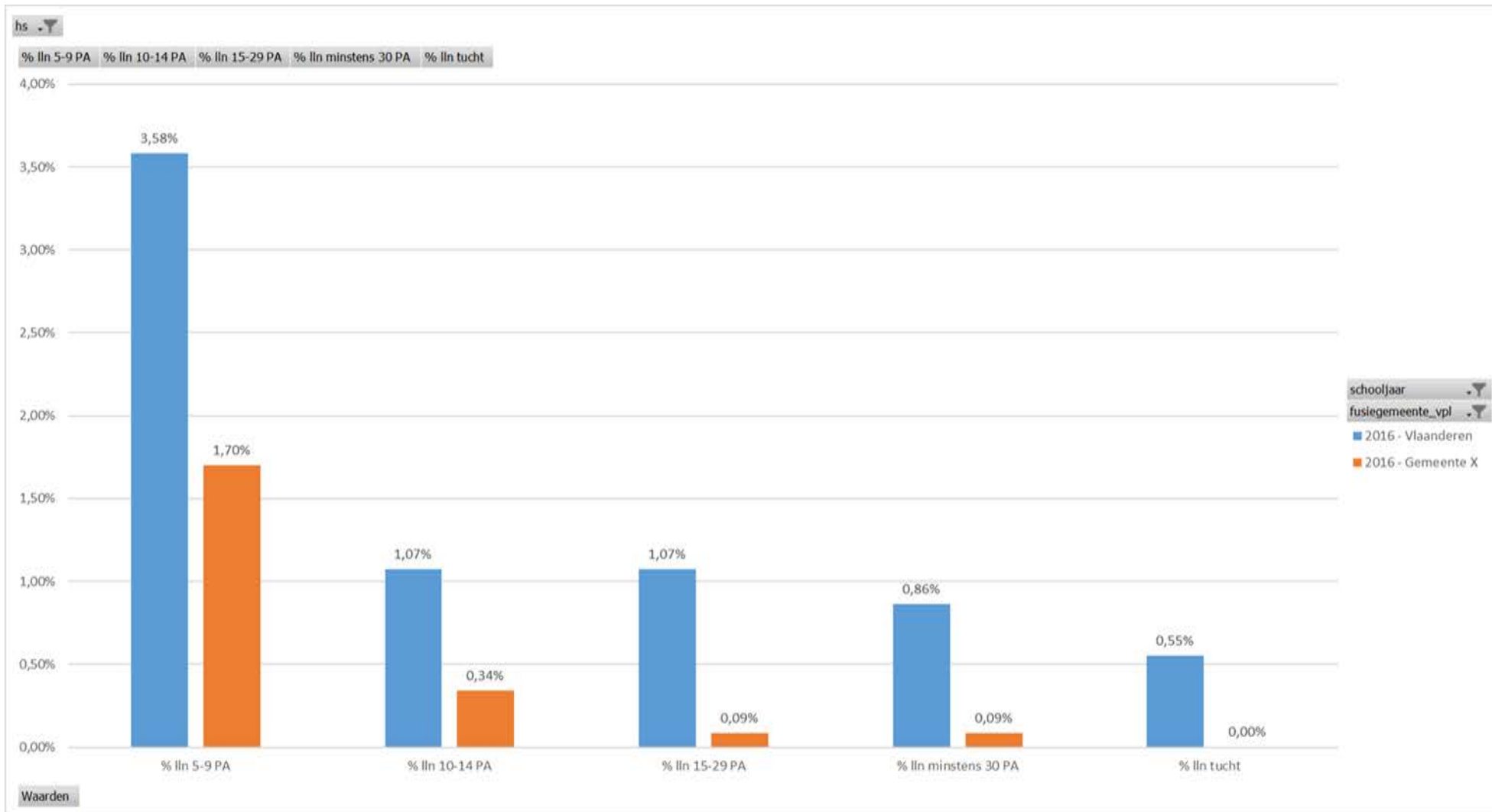

- We verzamelen de procentuele cijfers voor een gemeente X over de laatste vier jaar voor alle leerlingen jonger dan 18 op de scholen basisonderwijs, buitengewoon basisonderwijs en secundair onderwijs in de gemeente en zetten deze om in een grafiek om de evolutie van problematische afwezigheden en tucht te zien. Daaronder plaatsen we direct, ter vergelijking, de grafieken met % cijfers voor Vlaanderen en de gemeente X over dezelfde doelgroep

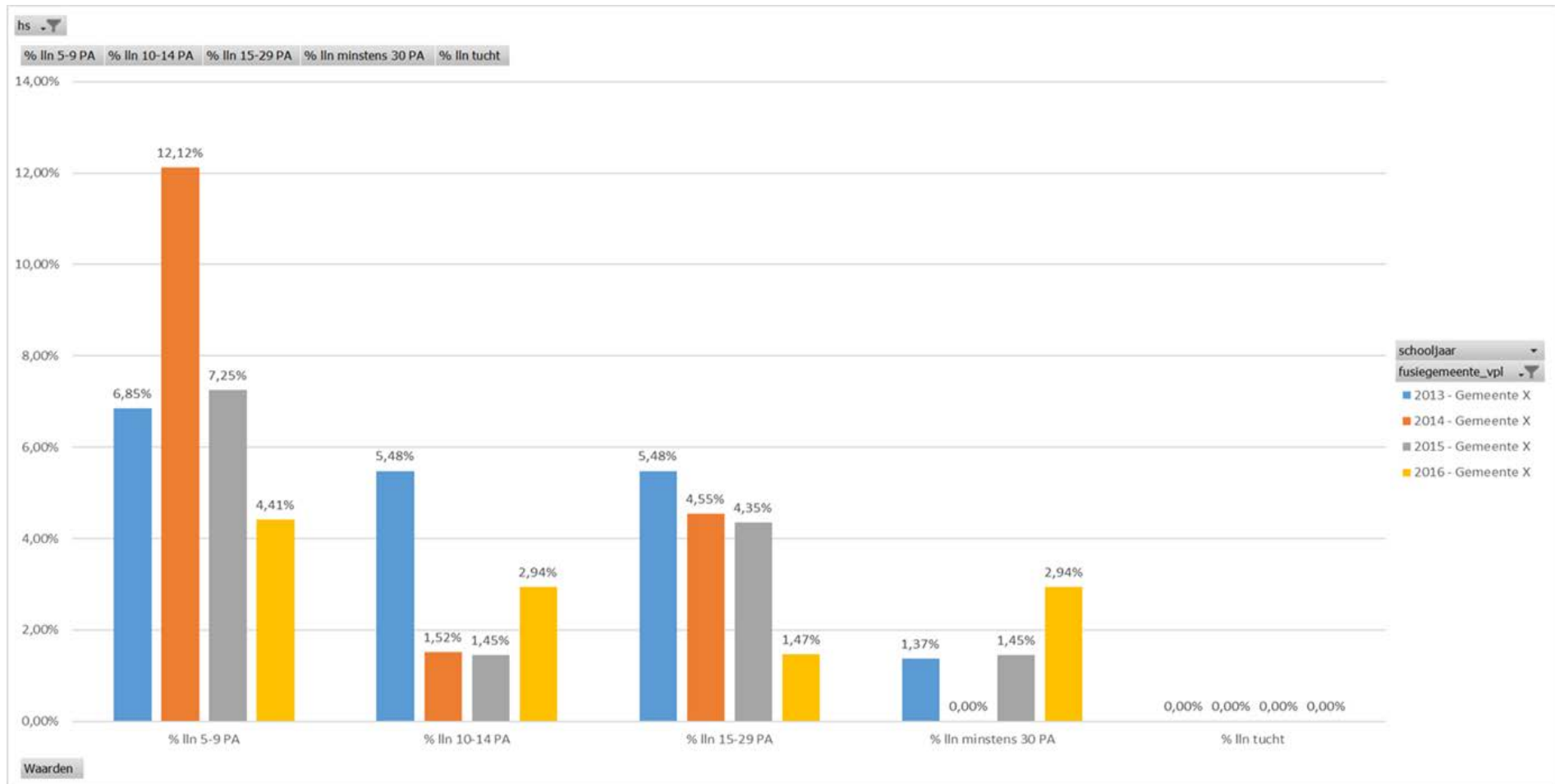
Grafiek 1: problematische afwezigheden en tucht niveau gewoon basisonderwijs gemeente x

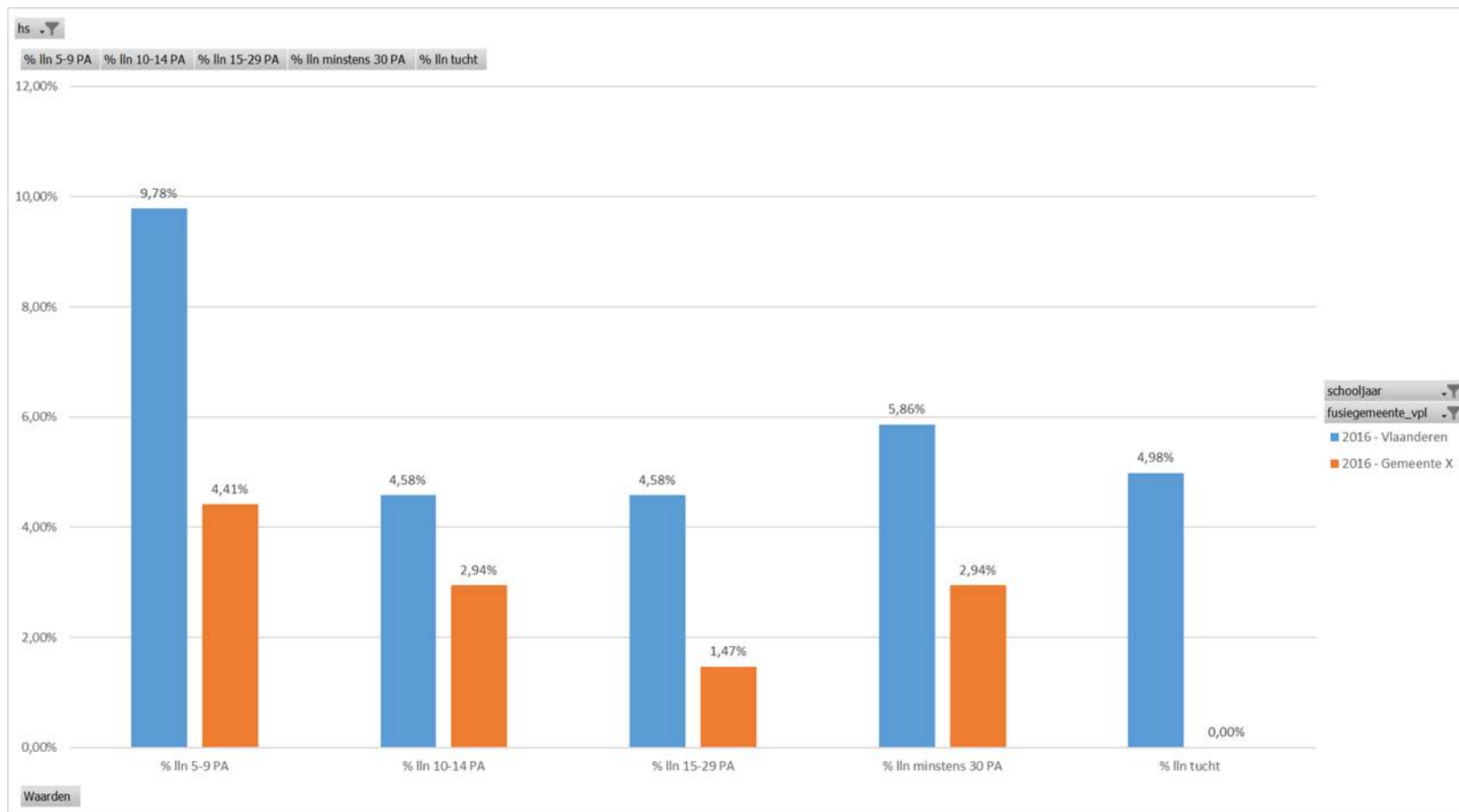
Grafiek 2: problematische afwezigheden en tucht voor Vlaanderen gewoon basisonderwijs

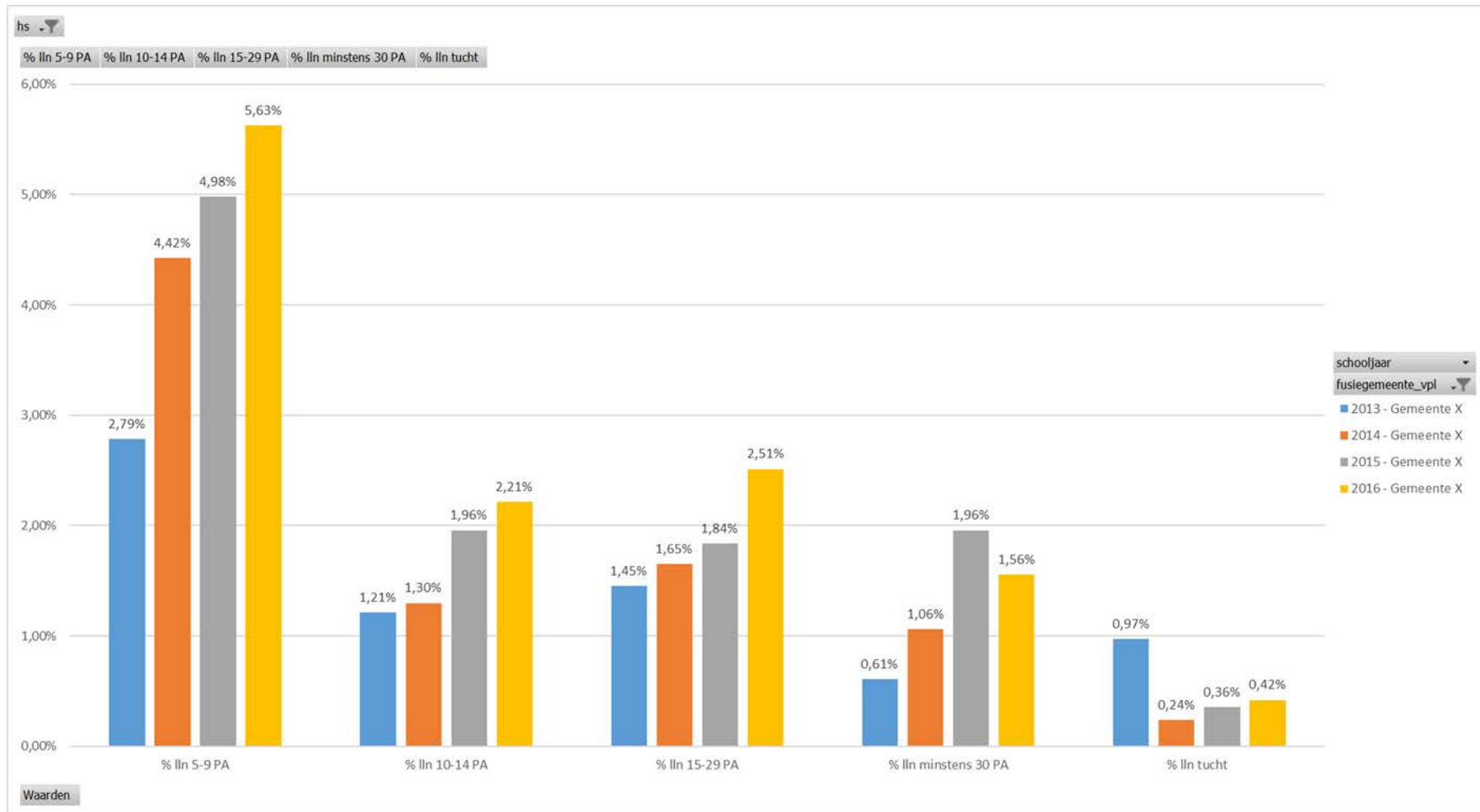
Grafiek 3: problematische afwezigheden en tucht niveau buitengewoon basisonderwijs gemeente x

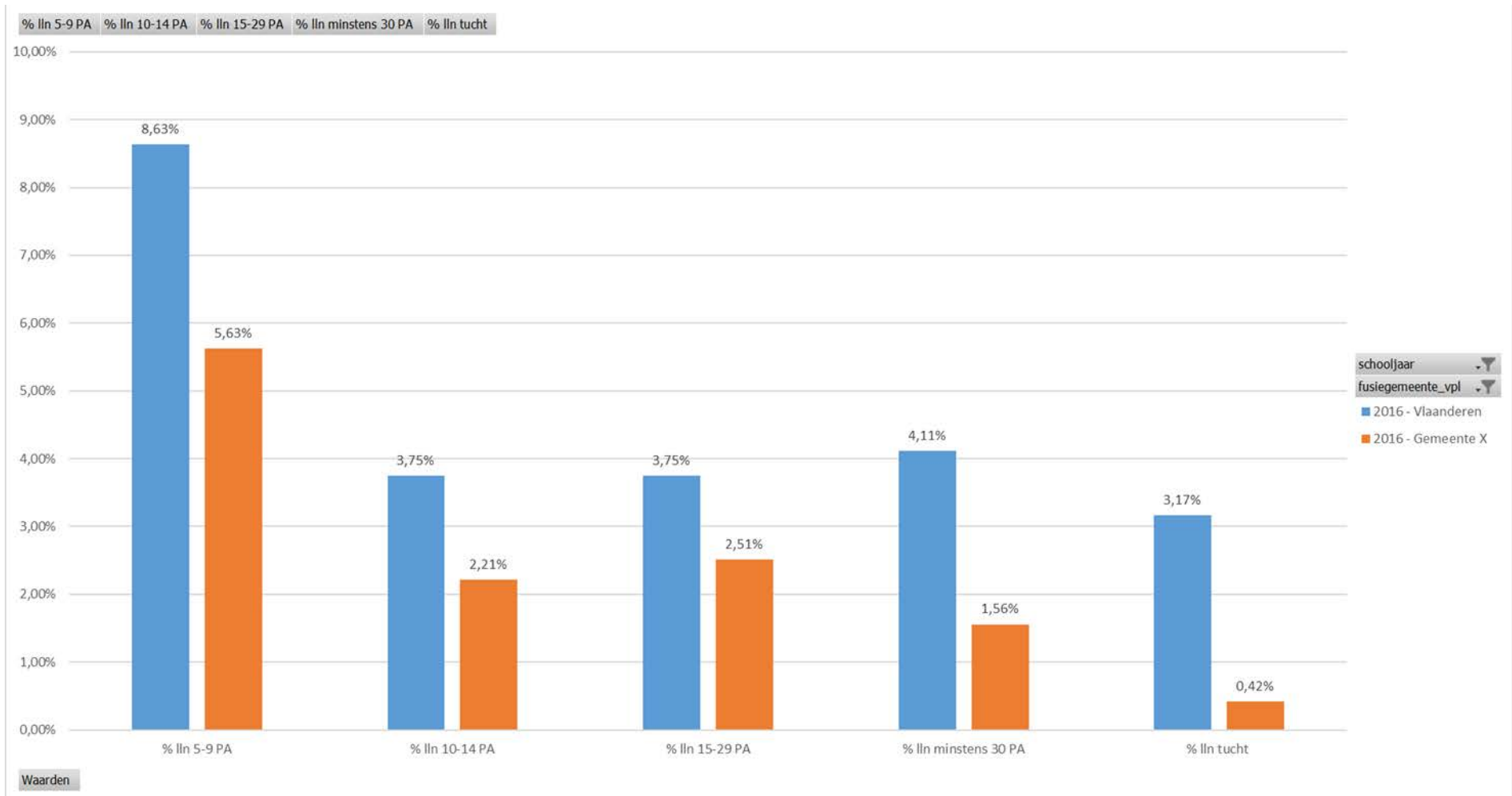
Grafiek 4: problematische afwezigheden en tucht voor Vlaanderen buitengewoon basisonderwijs

Grafiek 5: problematische afwezigheden en tucht niveau secundair onderwijs gemeente x

Grafiek 6: problematische afwezigheden en tucht voor Vlaanderen secundair onderwijs

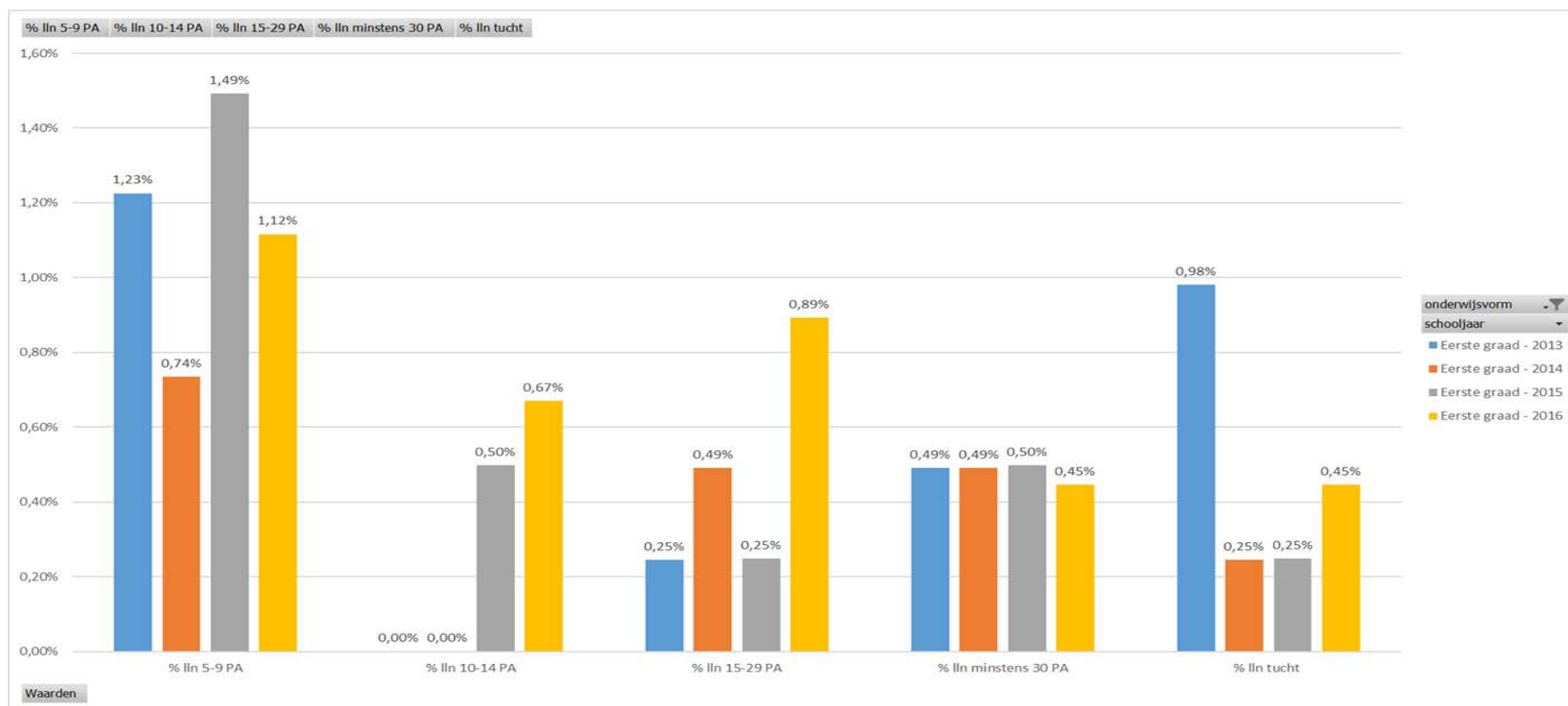

Vaststelling: de scholen op het grondgebied van de gemeente blijven onder het gemiddelde van Vlaanderen. Niettemin zijn er op het niveau van buitengewoon basisonderwijs en secundair onderwijs meer problematische afwezigheden vast te stellen dan in het gewoon basisonderwijs.

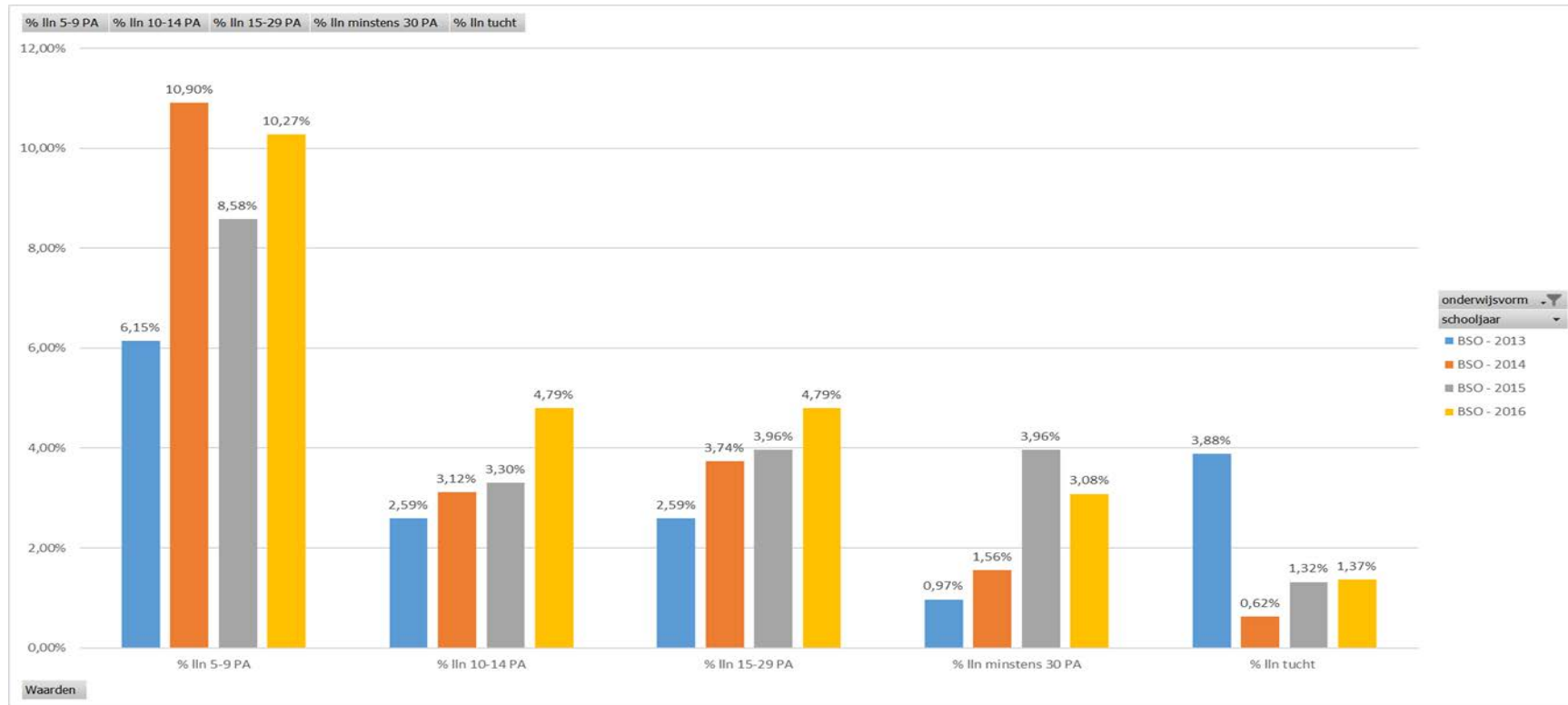
Bijkomend kan men een verdere differentiatie uitvoeren op de cijfers voor de verschillende graden/Onderwijsvormen (OV) in het secundair onderwijs in de gemeente x

Grafieken 7-8-9-10: gedetailleerde % cijfers evolutie problematische afwezigheden in de gemeente x

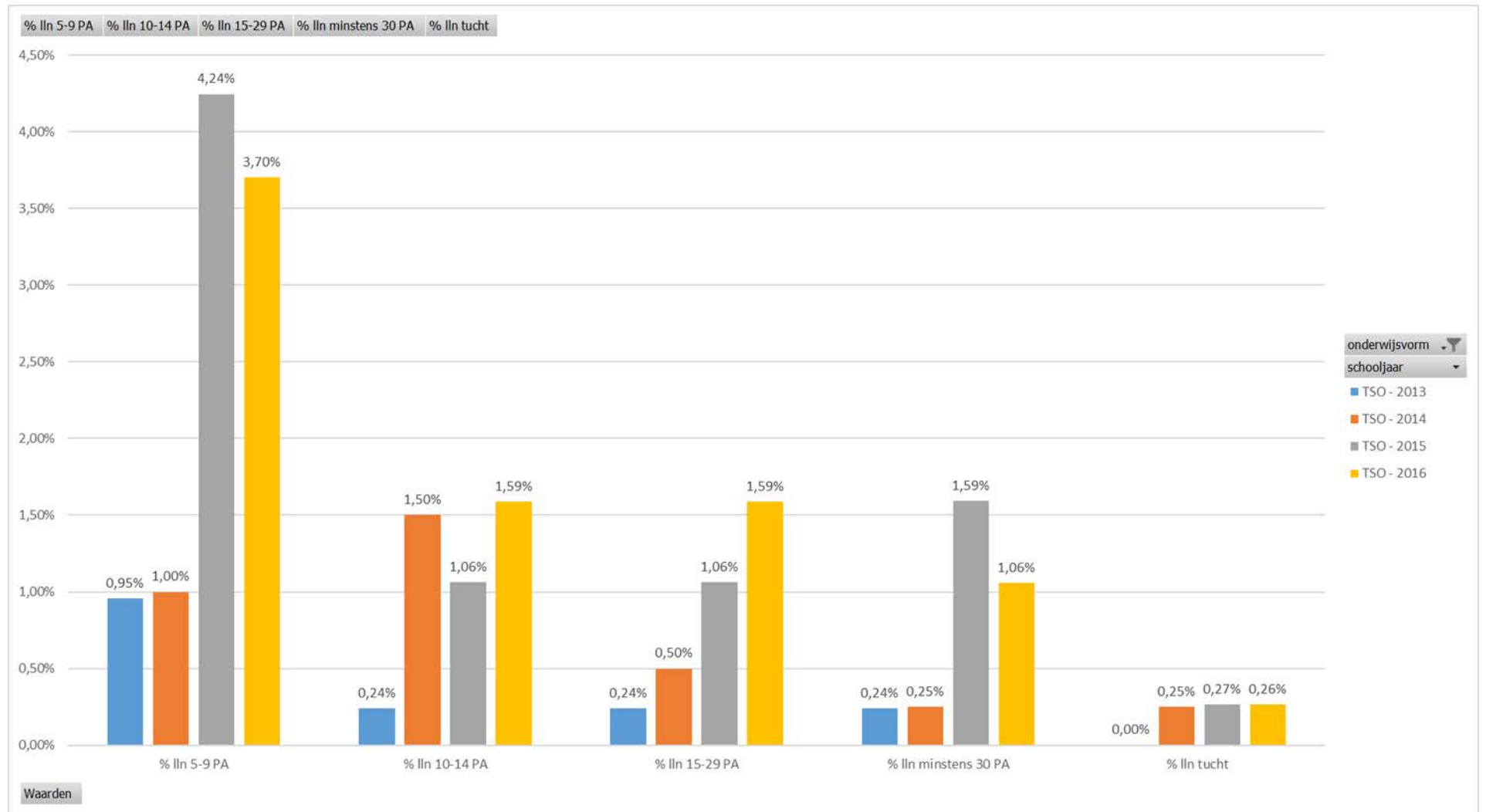
1^e graad

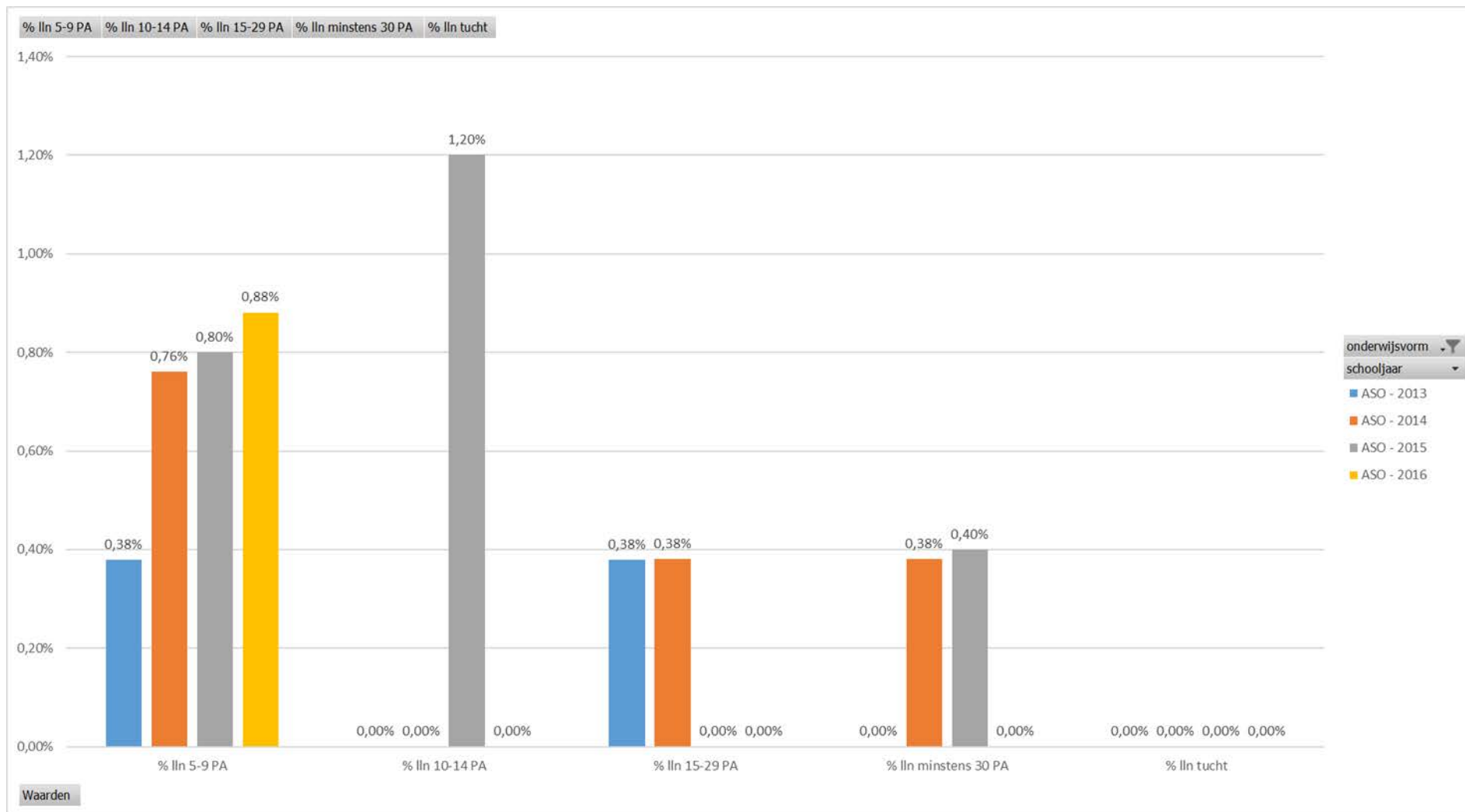
BSO

TSO

ASO

Bijkomende onderzoeksvragen

- Om de werkelijke orde van grootte (hoeveel leerlingen betreft het hier concreet) achter deze procentuele cijfers te kennen kan men de absolute cijfers opvragen voor die onderwijsvormen waarop men zich verder wil focussen in deze analyse. Men zou in deze casus kunnen besluiten om specifiek in te zoomen op de absolute cijfers van het BSO en/of het buitengewoon basisonderwijs omdat daar procentueel gezien het hoogste aantal problematische afwezigheden gemeld wordt.
- Vanuit deze kwantitatieve analyse kan het zinvol zijn om een verdere kwalitatieve analyse te maken op het niveau van de gemeente: waaruit bestond het spijbelactieplan? Is er specifieke aandacht geweest voor de doelgroep waarbinnen procentueel het hoogste aantal problematische afwezigheden was? Kan de evolutie op het vlak van problematische afwezigheden en tucht in verband gebracht worden met de uitvoering van het spijbelactieplan? (zie ook de bijkomende vragen die beschreven staan onder 1.4) Het kan ook interessant zijn om te kijken of data uit de omgevingsanalyse van de politiezone en het LOP (voor zover dat aanwezig is) nog bijkomende informatie opleveren.

Als men zelf inrichter is van het betrokken onderwijsniveau kan het zinvol zijn om verdiepende onderzoeksvragen te formuleren voor de eigen scholen.

- Komen de cijfers op gemeentelijk niveau overeen met cijfers van de eigen school(en), indien niet, welke zijn de verschillen en zijn deze te verklaren vanuit de schoolcontext? Kunnen de cijfers nog verder gedifferentieerd worden (en is dit nodig?), bijvoorbeeld naar studiejaar/leeftijd?
- Bestaat er een beleidsplan op schoolniveau over problematische afwezigheden en in hoeverre is er samenwerking op gemeentelijk niveau met de school van het eigen onderwijs in de aanpak van deze problematiek?
- Welke externe partners zijn betrokken bij de uitvoering van dit schoolbeleid?
- ...

